

ΙΣΤΟΡΙΑ

Περὶ τῶν περιηγήσεων ἀπὸ τῶν ἀπωτέρων
χρόνων μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς
Ἀμερικῆς.

C'est en comparant tout, que l' on peut s' éclairer
Il' est beau de savoir et honteux d' ignorer
Princesse Constance de Salm.

Παραβάλλων τις τὰ πάντα δύναται νὰ φωτισθῇ.
Κάλλιστον τὸ νὰ γινώσκῃ καὶ αἰσχροὺς τὸ ν' ἀγνοῇ.
Ἡ Ἡγεμονὶς Κωνσταντία τοῦ Σάλμ.

Αἱ περιηγήσεις εἶναι τὸ σχολεῖον τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἐν βῆμα χωρὶς νὰ αἰξήσῃ τὰς γνώσεις του καὶ νὰ βλέπῃ τὸν ὀρίζοντα ἔμπροσθέν του ἐπεκτεινόμενον. Ἐν ὅσῳ προβαίνει εἴτε παρατηρῶν ὁ ἴδιος εἴτε ἀναγινώσκων τὰς περιηγήσεις τῶν ἄλλων, ἀπαλλάττεται ἀπὸ πρόληψιν τινα, ἀναπτύσσει τὸν νοῦν του, καθαρίζει τὸ κριτήριόν του, ὑψώνει τὸ λογικόν του, συνοικειοῦται μὲ τὴν φιλοκαλίαν, καὶ κατ' ἀνάγκην ὅσον καὶ κατὰ δικαιοσύνην πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του καθ' ἐκάστην βελτιούμενον, λέγων, ὡς ὁ φιλόσοφος Ἀγγλος Τόλλανδ "Mundus domus est, omnes homines cognati" ἥτοι ὁ κόσμος εἶναι οἶκος καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι συγγενεῖς. Ὁ χρητὸς Μοντάγνος ὠμολόγει ὅτι δὲν ἤξευρε κανένα ἄλλον προσφορώτερον τρόπον τοῦ νὰ διαμορφώσῃ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, εἰμὴ τὸ νὰ παραστήσῃ τὴν ποικιλίαν ἄλλων βίων, φρονημάτων καὶ ἐθίμων καὶ νὰ τὸν κατορθώσῃ νὰ αἰσθανθῇ εὐχαρίστως τὴν ἀένναον ποικιλίαν τῆς ἡμετέρας φύσεως.

Εἰς τὰς περιηγήσεις χρεωσθεῖται ἡ ὕλική βεβαιότης περὶ τῆς στρογγυλότητος τῆς γῆς, τὴν ὅποιαν αἱ ἐξηγήσεις τοῦ Πυθαγόρου καὶ αἱ ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις προανήγγειλον, καὶ τὴν ὅποιαν ἐπεκύρωσεν ὁ Μαγγελάνος κατ'

ἀρχάς τοῦ 15. αἰῶνος, ὅτε ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν πρῶτον περίπλουν τῆς σφαίρας. Αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις, τῶν λαῶν, τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν ιδιωτῶν, κατεστάθησαν ἀλληλοδιαδόχως, διὰ τῶν περιηγητῶν, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν Φοινίκων, οἵτινες ἤνοιξαν τὸ στάδιον, μέχρι τοῦ 19 αἰῶνος, ὅτε αὐταὶ αἱ σχέσεις ἔλιπον τοσοῦτον μεγάλας ἀναπτύξεις. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ δίοδος εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἦσαν ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς τυχοδιωκτικῆς καὶ ἐνδόξου τόλμης τοῦ Κολόμβου καὶ τοῦ Γάμα, καθὼς καὶ αἱ πρόσφατοι κατασκοπεύσεις μᾶς ἀπεκάλυψαν τὸν σχηματισμὸν τῶν πολικῶν γεῶν καὶ διαφόρους τόπους αὐτῆς τῆς μυτηριώδους Ἀφρικῆς, ὁλεθρίας εἰς τοὺς Εὐρωπαίους περιηγητάς.

Φαίνεται ὅτι αἱ ἄκραι τῆς μεσογείου Γαλιᾶςσις ἐγένοντο μάρτυρες τῶν πρώτων ναυσιποριῶν, τὰς ὁποίας ἐπεχείρησαν οἱ Φοίνικες, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι, οἵτινες εἶχον τὰς τοπικὰς εὐκολίας καὶ τὰς ἀναγκαίας ιδιότητας διὰ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις. Αἱ τῶν Φοινίκων περιέλαβον περίοδον ἑπτὰ περίπου αἰῶνων ἀπὸ τοῦ 1700. μέχρι τοῦ 1935. πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παραλείπομεν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς Σεμιράμιδος, ἥτις 2123 ἔτη πρὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους, συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ κατακτήτῃ τὰς Ἰνδίας, τὸν ὅποιον ὁ θάνατός της μόνον ἐμπόδισεν νὰ πραγματοποιήσῃ, καὶ ἥτις ναυσιπορήσασα πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἐνίκησε τὸν Στρατοβάτην βασιλέα τῶν Ἰνδιῶν, ὡς τὸ ἀναφέρει Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, μάλιστα διότι ἀπὸ τῆς Τύρου καὶ ἀπὸ τῆς Σιδόνης ἀνεχώρουν αἱ ναυτικαὶ ἐκστρατεῖαι διὰ τὰς νήσους τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὸ παραθαλάσσιον τῆς παλαιᾶς Γαλλίας καὶ τὸ Μεσημβρινὸν μέρος τῆς Ἰσπανίας.

Δώδεκα καὶ ἡμισυ περίπου αἰῶνας πρὸ χριστοῦ, Φοινικικὰ πλοῖα διέβησαν τὰς στήλεις τοῦ Ἡρακλέους καὶ ἀποδομήσαν τὰ Γάδεира. Ὀλίγον καιρὸν πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Τύρου ἀπὸ τὸν Ναβουχοδονοσορ, ἐξετελέσθη ἡ περίφημος ἐκστρατεία ναυτιπόρων Φοινίκων, ἐπιχειρηθεῖ-

σα κατὰ διαταγὴν τοῦ Νεκῶ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, περὶ ἧς ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος καὶ περὶ τῆς ὁποίας οἱ φιλόλογοι ἔχουν ἀμφιβολίας τινάς· ἀλλ' αὕτη εἴτε τῶντι ἐπραγματοποιήθη, εἴτε οὐ, ὀρμηθεῖσα ἀπὸ ἑνα τῶν λιμένων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, παρέπλευσε τὸ ἀκροθαλάπσιον τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν Μεσόγειον διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Γιβραλτάρ ἥτοι τοῦ στενοῦ τοῦ Ἡρακλέους (1). Ὁρῃσκευτικαὶ τινες προλήψεις ἀπέτρεπον πολὺν καιρὸν τοὺς Αἰγυπτίους ἀπὸ πάσαν θαλάσσιον ἐπιχείρησιν· ὁ δὲ Σέσωστρις, ὅστις ἔζη 1650 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατώρθωσε πρῶτος ναυικήσῃ τὴν ἀπέχθειάν των κατὰ τῆς θαλασσοπλοίας. Ὁθεν παρασκευάσας στόλον ἐντὸς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἄλλον ἐντὸς τῆς Μεσογείου κατέστησε πολλὰς ἀποικίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων, καὶ τὴν τῆς Κοχλοῦ, εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ, ἀλλ' ὀλίγον καιρὸν ὕστερον ἡ Αἰγυπτιακὴ ναυτιλία ὑπὸ τὴν κυριότητα τῶν Μακεδόνων καὶ ἔπειτα ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ἔλαβεν ἀνάπτυξιν καὶ ὁ λιμὴν τῆς Ἀλεξανδρείας ἐγένετο μία τῶν πρωτίστων παρακαταθηκῶν τοῦ ἐμπορίου τοῦ κόσμου.

Ἡ πρώτη θαλάσσιος ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων ἦτον ἡ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἣτις ἐγένετο κατὰ τὸ 1280 πρὸ Χριστοῦ. Μολονότι συμμεριζόμεθα τοῦ θαυμαστοῦ τοῦ Ἡσιόδου περὶ αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας, εἶναι γνωστὸν ὅτι αὕτη ἄλλον πραγματικὴν σκοπὸν δὲν εἶχεν, εἰμὴ τὸ νὰ ζητήσῃ νὰ εἴρῃ μεταλλεῖα χρυτοῦ, τὰ ὁποῖα ἦτον ὑποψία ὅτι ὑπῆρχον εἰς τὴν Κολχίδα, καὶ ἐκ τούτου πιθανὸν ὅτι προῆλθεν ὁ ποιητικὸς μῦθος περὶ τῆς κατακτήσεως τοῦ χρυσοῦ δέρατος, μῦθος τὸν ὁποῖον ὁ Στράβων καὶ ὁ Ἀρρίανος

(1) Σ. Μ. Γιβραλτάρ ἐκ τῆς Ἀραβικῆς συνθέτου λέξεως Τζεμπέλι-Ἀτάρ, ἥτοι ὄρος τοῦ Ἀτάρ, ὀνομάζεται ἐκ τοῦ πρώτου διαβάντος ἀπὸ τὸ στενὸν ἄραβος. Κατ' ἄλλους δὲ αὐτὸ ἐλέγετο Τζεμπέλι - τὰρὶκ ἥτοι ὄρος τοῦ πρώτου διπεράσαντος αὐτὸ τὸ στενὸν Ἀραβὸς Τὰρὶκ ὀνομαζομένου καὶ οὐχὶ Ἀτάρ.

ἐξηγούσιν ὁμοίως κατὰ τὴν ἰδέαν των, λέγοντες ὅτι οἱ κά-
τοικοι ἐκείνου τοῦ τόπου ἐξήπλωναν δέρματα προβάτων
εἰς τὸ κοῖτος τῶν χειμάρρων, διὰ νὰ συνάξωσι πεταλίδια
χρυσοῦ, τὰ ὁποῖα ἔσυρον τὰ ὕδατα.

Δὲν θέλομεν ἀκολουθήσει τοὺς Ἀργοναῦτας διαβάντας
ἀναμέσον τῆς Βιθυνίας, τῆς Θράκης καὶ τοῦ Εὐξείνου πόν-
του καὶ προσορμισθέντας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Καυκασείου
ὄρους περὶ τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ, ἐντὸς τοῦ λιμένος Οἶα, ὃ
ὁποῖος ἦτον τὸ τέλος τῆς ναυσιπορίας των. Θέλομεν ἀφήσει
ἐπίσης εἰς τοὺς φιλολόγους νὰ ἐξερευνῶσιν, ὅπως ἀρέσκων-
ται, τὸ ζήτημα περὶ τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποῖαν ἐξελέξαντο οἱ
Ἀργοναῦται διὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν, εἴτε
ἡ ὁδὸς αὕτη διεπέρα, ὥς θέλει ὁ Ἡσίοδος, τὴν Λυβίαν,
ὅπου ἔσυρον τὰ πλοῖα των ἕως εἰς τὴν μεγάλην Σύρτιν ἐπὶ
τῆς μεσογείου θαλάσσης, εἴτε ἠκολούθει τὴν ὄχθην τοῦ
Νείλου, εἴτε τέλος πάντων [ὃ καὶ πιθανώτερον] ἔφθανεν
εἰς ἓνα ποταμὸν τὸν Τίναϊν, φέροντα αὐτοὺς πρὸς τὴν
Βαλτικὴν, ἐπανήλθον διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τοῦ πορθμοῦ
τῶν Γαδεύρων, ἥτοι τοῦ Γιβραλτάρ. Τὸ στενὸν σχέδιον
εἰς τὸ ὁποῖον περιωρίσθημεν μᾶς ἀναγκάζει νὰ μεταβῶμεν
εἰς ἄλλας ἀνακαλύψεις.

Χίλια διακόσια καὶ ἡμισυ περίπου ἔτη πρὸ χριστοῦ, ὁ
πόλεμος τῆς Τρωάδος συνήθρυσεν πάμπολλα πλοῖα [1] τὰ
ὁποῖα ἀπέδειξαν ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον ἤδη πρὸς ἐξέδυσιν εἰς
τὴν ναυτιλίαν ἦτον ὅμως αὕτη πάντοτε περιωρισμένη.
Ἀλλ' ὁ Ἡρόδοτος κατεσκόπευε τὸ παράλιον τῆς Μαύρης
θαλάσσης μέχρι τοῦ φάσιδος ποταμοῦ, περιήρχετο τοὺς
τόπους τοὺς κειμένους μετὰ τοῦ Βορυσθένους καὶ τοῦ
Γάναγος προσωρμίζετο εἰς τὰ Περσικὰ Σοῦτα καὶ εἰς τὴν
Βαβυλῶνα, εἰσεχώρει εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου, ἐ-
πεσκέπτετο τοὺς ἀποίκους τῆς Κυρήνης Ἕλληνας, ἐβλεπε
τὴν Τύρον καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὸ Μεσημβρινὸν μέρος τῆς

(1) Ὁ Ὅμηρος ἀναριθμᾷ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν πλοίων εἰς 1186,
ἐξ ὧν ἕκαστον ἔφερε 50 ἕως 120 ἀνθρώπους.

Ἰταλίας, ἦτοι εἰς τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, διὰ τὰ συντάξῃ τὰς πολυτιμύτους πληροφορίας τὰς ὁποίας συνήθροισε κατὰ τὰς παμπόλλους περιηγήσεις του. Μία ἀποικία Φωκέων, ἕξ αἰῶνας πρὸ χριστοῦ, κατέβαλε τὰ θεμέλια τῆς Μασσαλίας· καθὼς οἱ Φοίνικες ἐν καιρῷ τῆς εὐδαιμονίας των, κατὰ τινὰς μὲν, δώδεκα αἰῶνας, κατ' ἄλλους δὲ, ὀκτὼ πρὸ χριστοῦ, ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῆς Καρχηδόνος, ἣτις κατ' ἀρχὰς ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης ὕστερον ἔπεσεν, εἰς χεῖρας τῆς ἐλεεινὸν λάφυρον, μετὰ τὰς αἱματηρὰς ἐκείνας συμπλοκάς τῶν Λυβικῶν πολέμων. Ἡ Καρχηδὼν ἐπεχείρησε πολλὰς περιοδείας ἐπὶ σκοπῷ ἀνακαλύψεων, κυρίως τὴν περιήγησιν τοῦ Ἀμίλκα ἢ Ἡμίλκον καὶ τὴν τοῦ Ἄννωνος. Οὗτος ὁ Ἄννων μετὰ ἐξήκοντα πεντηκοντόρων, φερουσῶν τριάκοντα χιλιάδας ἐπιβατῶν, κατεσκόπευσε τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, μέχρι καὶ πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου Νοῦν, ἔσως καὶ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Τριῶν ἄκρων, ὁ δὲ Ἀμίλκας κατεξέτασε τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης μέχρι τῆς μεγάλης Βρετανίας, ὅπου οἱ ἔμποροι τῶν Γαδείρων καὶ τῆς Καρχηδόνος ἐπορεύοντο ζητοῦντες τὸν κασσίτερον τῆς Κορονβίας [Cornouailles] ἐπαρχίας τῆς Ἀγγλίας.

Ταυτοχρόνως, ἢ τοῦλάχιστον 550. πρὸ χριστοῦ, ὅτε οἱ Νασαμῶνες, ἀρχαῖοι λαοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶχον ἤδη ὑπερβῇ τὴν μεγάλην ἔρημον καὶ εἰσεχώρησαν εἰς τὸ Φεζζάν, ὁ Δαρεῖος, καθὰ ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, ἔπεμψε τὸν Σκύλακα τὸν ἐκ Καρυάνδρου, νὰ κατασκοπεύσῃ τὸ στόμιον τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ· μετὰ τὸ τέλος τοῦ περίπλου του καθυπέταξε τοὺς Ἰνδοὺς καὶ ἐπεκράτει εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν ὅπου μετ' ὀλίγον ἔμελλε ν' ἀναφανῇ Νέαρχος ὁ ναύαρχος Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις ἀφ' οὗ ἐξέτασεν ὁ ἴδιος τὰ δύο στόμια τοῦ μεγάλου ποταμοῦ, ἐπέστρεψεν εἰς Βαβυλῶνα, ὅπου τὸν εὗρε πάλιν ὁ Νέαρχος μετὰ τὸ τέλος ἐπικινδύνου καὶ μακρᾶς ναυτιπορίας κατὰ τὸν αὐτὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Σέλευκος ὁ Νικάνωρ εἰς τῶν διαδίκων τοῦ Μικεδόνου, εἰς δὲ περιήλθεν ἡμεγάλη

Ασία. εἰσεχώρησεν ἕως εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου, ὅπου συνεκοινώνησε διὰ πρέσβων μὲ τὸν βασιλέα ἐκείνου τοῦ τόπου, καθ' ὃν καιρὸν Πτολεμαῖος, ἄλλος ξιάδοχος τοῦ ὑπερηφάνου νικητοῦ τοῦ Γρανικοῦ καὶ τῶν Ἀρβήλων, ἐπανάφερεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὴν δραστηριότητα τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ μὲ τὴν Μεσόγειον, καὶ συγχρόνως διὰ τῆς προτροπῆς του ἔδιδεν εἰς τὰς ἐπιστήμας ῥοπὴν σχεδὸν τεράστιον. Κατὰ τὸν Στράβωνα, ἡ πρόσοδος τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανον οἱ Πτολεμαῖοι ἐκ τῆς πρωτευούσης τῶν οὔσης τότε τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ μὲ τὴν Ἀφρικὴν, ὑπερέβαινε τὰς 12,500 ταλάντων ἥτοι 55,250,000 φράγκων. Ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ φιλαδέλφου ἡ πρόσοδος αὕτη ἦτον πολὺ περισσοτέρα, ἐν ἀλληθείᾳ, ὡς λέγει ὁ Ἀππιανὸς, ὅτι ὁ θησαυρὸς αὐτοῦ τοῦ ἡγεμόνος ἀνέβαινε εἰς 740,000 ταλάντων ἥτοι εἰς 2,862,000,000 φράγκων ποσότητα. Ὁ αὐτὸς Πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου, ἔκτισεν ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ χείλους τῆς ἐρυθρᾶς Θαλάσσης τὴν πόλιν Βερονίκην, ἐγκαταλειφθεῖσαν μετέπειτα, ἕνεκα τοῦ λιμένος, Μύος ὄρμος, ὅθεν αἱ πραγματεῖαι τῆς Ἰνδίας μετεκομίζοντο μέχρι τῆς πόλεως Κιοπτήης, κειμένης ἐπὶ τοῦ Νείλου, ὀλίγον ἄνωθεν τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν. Ἡ Κλεοπάτρα ἀπέστειλε καὶ αὕτη εἰς τὰς Ἰνδίας τὸν πέρηγητὴν Εὐδόξον τὸν Κυζηκινόν, ὅστις ἐπέστρεψε διὰ τῶν παραλίων τῆς Αἰθιοπίας εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησε πάλιν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς στήλας τοῦ Ἡρακλέους.

Ὀλίγον πρὸ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ὁ περίφημος Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης ἐπροχώρησε μέχρις τῆς Σκανδιναβίας, ἴσως μέχρις τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης, πρὸ πάντων δὲ μέχρι τῆς μεγάλης νήσου τοῦ Ἀλβίου, ἀφ' ὅπου ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἀληθῆ Θουάλην, ἣτις φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ Ἰουτλάδ, μ' ὅλον ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἐρατοσθένους δοξάζουσιν, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ Ἰσλανδία

καὶ ἄλλοι φρονοῦσιν ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ σωροῦ τῶν νήσων Σχετλάνδ.

Ἐὰν ἔπειτα ἀπὸ τοὺς Φοίνικας, τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Μακεδόνας, μεταβῶμεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, βλέπομεν ὅτι ὡς πρὸς τὰς περιηγήσεις καὶ τὰς θαλασσίους ἐπιχειρήσεις, οὗτοι δὲν διέπρεψαν εἰμὴ ὕστερον ἀφ' οὗ κατέκτησαν τὴν Ἑλλάδα καὶ κατέστρεψαν τὴν Καρχηδόνα. Ὁ Καῖσαρ ὅστις συνήνωσε τὴν ἀρχαίαν Γαλατίαν μὲ τὴν εὐρύχωρον Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Βρετανίαν, ἐνῶ ὁ Πομπήϊος νικητὴς τοῦ Μιθριδάτου ἤνοιγε νέαν ὁδὸν τῆς Ἰνδίας ἀναμέσον τῶν ἐπικρατειῶν αὐτοῦ τοῦ μονάρχου, διὰ τῆς Κασπίας θαλάσσης, τῆς Βακτριανῆς καὶ τοῦ Ὁξοῦ ποταμοῦ. Ὁ Ὀκτάβιος ὁ μετέπειτα ὀνομασθεὶς Αὐγουστος καὶ αὐτὸς παρεσκεύασε καὶ διετήρησε πολλοὺς στόλους, ἐξ ὧν οἱ δύο κυριώτεροι, εἶχον τοὺς ναυστάθμους, τῶν καὶ τὰ ναυπηγεῖστων, εἰς τὸ Μισηνὸν ἀκρωτήριον καὶ εἰς τὴν Ῥαβέναν, διὰ τὰ ὑπερασπίζονται τὸ δυτικὸν καὶ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου, ἐνῶ ἄλλαι μοῖραι αὐτῶν τῶν στόλων ἐστάθμευον εἰς Φρέϊους, [I] εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀγγλίας, διὰ τὰ κατορθώσωσιν εὐκολότερας τὰς κοινωνίας πρὸς τὰς ἐσχατίας τοῦ βασιλείου, τὰς ὁποίας ἐθεώρουν οἱ Ῥωμαῖοι ὡς ἐσχατίας τοῦ κόσμου διτι οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον τινὲν εἰσχωρήσιν ἀφ' ἐνὸς μέρους πρὸς δυσμὰς, ἕως εἰς τὴν παλαιὰν Θούλην καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἕως εἰς τὴν Ταπροβάνην, ἥτοι Σέϊλαν καὶ ἔτι ἀπώτερον πρὸς τὴν Ἰνδικὴν παραλίαν. Ἡ Παλμύρα κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρήμου τεσσαράκοντα λεύγαις μακρὰν τοῦ Εὐβράτου καὶ ἐξήκοντα πέντε τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἡ Παλμύρα ὅπου εβασίλευεν ἡ περίφημος Ζηνοβία καὶ τὴν ὁποίαν κατέστρεψεν, ὡς βάρβαρος κατακτητὴς, ὁ Αὐρηλιανὸς κατὰ τὸ 273 ἀπὸ Χριστοῦ, ἦτον πολλὸν καιρὸν παρακα-

(1) Φρέϊους Fréjus λιμὴν τῆς Γαλλίας τὸ πάλαι ὀνομαζόμενον Forum Julii, ἥτοι ἀγορὰ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος.

ταθήκη τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου μὲ τὰς Ἰνδίας καὶ μὲ αὐτὴν τὴν Κίαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κλαυδίου, τὸ 45, ἔτος ἀπὸ χριστοῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἤδη τοῦ Αὐγούστου οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον μάθει τὴν ἐπιφοίτησιν τῶν [1] ἐτησίων ἀνέμων, πνεόντων ἐπὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, ἕξ μῆνας κατὰ μίαν διεύθυνσιν καὶ ἕξ μῆνας κατ' ἄλλην ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν. Αὕτῃ ἡ πολύτιμος διὰ τὴν ναυσιπορίαν ἀνακάλυψις εὐκόλυνε τὰς σχέσεις τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Ἀραβίας, ἐπειδὴ ἕως τότε οἱ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο μικρὰ μόνον πλοῖα, τὰ ὅποια δὲν ἐδύναντο νὰ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὸ παραθαλάσσιον, τοῦθ' ὅπερ καθίστανε τὰς περιηγήσεις πολὺ πλεονμακρὰς καὶ ἐπιμόχθους. Ὁ ἐτήσιος ἄνεμος ὁ μεσημβρινοδυτικὸς, ὁδηγῶν τὰ ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου ἐξερχόμενα πλοῖα, ἔλαβε τὸ ὄνομα ὕπαλος, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ θαλασσοπόρου, ὅστις ἀνεκάλυψε αὐτὸν τὸν ἄνεμον· οὕτω τὰ πλοῖα ἔπλεον ταχύτερον μέχρι τοῦ Γάγγου, ὅθεν ἐπέστρεφον ὡσαύτως διὰ τοῦ ἐναντίου ἐτησίου ἀνέμου.

Οἱ Ἀραβες ἕως τότε, μὲ τὰ προϊόντα τῆς γῆς των διέπρουν τὸν λιμένα Μουσᾶ ἢ Μουζᾶ τῆς Σαβέας, κείμενον δώδεκα λεύγας ἔνθεν τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπάμπουλ - μενδὲπ, [2] ἐπικίνδυνον στενὸν, ἐξ αἰτίας τῶν προσβολῶν τῶν ἀνέμων, τὸ ὅποιον ὥφειλον νὰ διαπεράσωσι τὰ πλοῖα διὰ νὰ παρκαταθέσωσι τὰς πραγματείας εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἀδεν, τὸ Ἐδεν τῶν ἐβραίων [3] ὅπου τὸ ἐμπόριον ἐγένετο διὰ μικρῶν πλοίων, κατὰ τὴν γραφὴν, τὰ ὅποια περι-

(1) Ἡ λέξις Mousson εἶναι κατὰ διαφθορὰν τῆς Ἀραβικῆς Μεβσίμ. ἥτις σημαίνει τὴν ὥραν τοῦ ἔτους la saison. Μετ.

(2) Μπάμπουλ - μενδὲπ, φράσις Ἀραβικὴ συγκειμένη ἀπὸ τὴν λέξιν Μπάπ ἥτις σημαίνει θύραν καὶ τὴν λέξιν Μενδὲπ σημαίνουσαν τόπον θλίψεως, ἡγοῦν θύρα τύπου θλίψεως, ἔκφρασις ἐμφαίνουσα τὸ κινδ. νῶδες ἐκείνου τοῦ πορθμοῦ.

(3) Ἀδὲν Ἀδανον, λέξις Ἑβραϊκὴ σημαίνουσα γρυφὴν, διότι ἐναμίζετο αὕτῃ ἡ πόλις ὡς ἐπίγειαι παράδεισοις. Μετ.

ρίζοντο, ὥς καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων, εἰς τὸ νὰ παραπλέωσι τὰ παραθαλάσσια. Αὐτὰ τὰ πλοῖα προσήρχοντο μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Κάνην, ἄλλον λιμένα κείμενον ὀγδοήκοντα περίπου λεύγας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ προειρημένου· ἀπὸ αὐτὸν ἀνεχώρουν τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα τὰ μέλλοντα νὰ διαβῶσι τὸν Περσικὸν κόλπον, διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰνδίας, ἢ τῆς Περσίας. Ταῦτα ἀναφέρει τοῦλάχιστον περὶ αὐτῆς τῆς θαλασσοπορίας τὸ σύγγραμμα ὁ Περίπλους, τοῦ ὁποίου ὁ συντάκτης ἔζησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Νέρωνος.

Ἀπὸ τοῦ 98 ἔτους μέχρι τοῦ 117 ἀπὸ χριστοῦ, ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς ἀνήγειρεν λιμένα εἰς τὴν Τζίβιτα - βέκια, ὀνομαζομένην τότε Centum cella ἥτοι ἑκατὸν ἀποθήκαι εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἓνα ἄλλον εἰς τὸν Ἀγκῶνα ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς. Κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ ἐσκάφη διώρυξ πλευστή, φέροντα τὰ ὕδατα τοῦ Μάχαρ-Μάλχα [3] (διώρυξ βασιλικῇ τοῦ Ναβουχοδονόσορ) εἰς τὸν Τίγριν καὶ ἐπεσκευάσθη ἡ διώρυξ δι' ἧς ἐκοινωνοῦσεν ὁ Νεῖλος μὲ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ὅστις διήνυσσε μέγα μέρος τῆς βασιλείας του εἰς περιηγήσεις, ἤνοιξε καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ 130. ἀπὸ χριστοῦ ἓνα λιμένα ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Πάντοτε ὁμως αἱ θαλάσσιαι ἐκστρατεῖαι τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἄτολμοι, ὥς παρατηρεῖται ἀπὸ τὰς πολλὰς σταθμεύσεις σημειούμενας εἰς τὸ ὁδοιπορικὸν τοῦ Ἀντωνίνου, ὅπερ εἶναι μία τῶν καλλιωτέρων περιγραφῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου, περιλαμβάνοντος τότε τὴν Εὐρώπην, ἐκτὸς τῆς

(3) Μαχάρ Μάλχα, Μαχάρῶν μέλικ, ἥτοι βεῖθρον τοῦ βασιλέως καὶ παρακατιῶν Μπούχτουν-νάρσ ὁ Ναβουχοδονόσορ, ὡς ἐλέγετο παρὰ τοῖς Ἀραβι καὶ ἡ μὲν λέξις Μπούχτ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ ἡ δὲ Νάσρ ἢ Νασάρ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐνδέχεται δὲ νὰ ἐλέγετο αὐτὴ ἡ διώρυξ οὕτω Μεχάρουν μελίχατον λίμέλικη Μπούχτουν νάσρ ἥτοι τεχνούργημα κομψὸν ἰτοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ.

ἀρκτώας Ῥωσίας καὶ τινων μερῶν τῶν Βρετανικῶν νήσων, τῆς Σουηκίας, τῆς Νορβηγίας, ἐνὸς τεταρτημορίου σχεδὸν τῆς παραλίου Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας μέχρι τοῦ Γάγγου, ἐξαιρουμένων τῶν ἀρκτῶων ἐπαρχιῶν της.

Ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ γεωγράφου ἡ νήσος Σέϊλαν εἶχε γένη ἤδη τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου αὐτοῦ τοῦ βασιλείου μὲ τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἰνδίαν καὶ τὴν Κίαν.

Οτε ἀνεφάνη ὁ Μωάμεθ τοῦ ὁποίου ἡ θρησκεία διέσπαρη ταχύτατα εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀφρικὴν, οἱ Ἀραβες ἔδοσαν νέαν ἔκτασιν εἰς ὅσα καταστήματα εἶχον ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἰνδίας. Καθ' ὃν καιρὸν κατέκτων ἀλληλοδιαδόχως τὴν Περσίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Αἴγυπτον, ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἰσπανίαν, ἔκτισαν τὴν Βάσσοραν, κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ, μεταξὺ τῆς συρρόης τοῦ Τίγριδος καὶ τοῦ Εὐφράτου, καὶ τοῦ στομίου αὐτῶν τῶν ποταμῶν κατὰ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ οὕτως ἐπεκράτησαν τῆς Περσικῆς ναυσιπορίας.

Γενόμενοι κύριοι τῆς Ἀλεξανδρείας, ἤνοιξαν πάλιν τὴν διώρυγα τοῦ Νείλου εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ ὁ Καλίφης (1) Χαροῦν-ελ-ρέσιδ ἐσύζησεν ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τοῦ Καρόλου Μάγνου, αἱ ὁποῖαι ἔθεσαν εἰς συνεχεῖς κοινωνίας τὴν Μασσαλίαν καὶ τὸ Λυὸν [Λούγδουνον] μὲ τὴν ἀκμάζουσαν πόλιν τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐμπορευομένης κατ' εὐθείαν, διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, μὲ ὅλους τοὺς κόλπους τῆς ἀνατολικῆς Ἰνδίας, κυρίως δὲ μὲ τὰς νήσους Μολούκας καὶ μὲ τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Κίνας· διότι κατὰ τὸ 833 ἔτος ἀπὸ χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ Καλίφου Ἐλ-Μεεμούν, οἱ Ἀραβες εἶχον ἤδη ἓνα Καδὶν εἰς τὸ Κανφοῦ ἥτοι Καντῶν, ἐνῶ συγχρόνως

(1) Καλίφης ἀντὶ τῆς ἀραβικῆς λέξεως χαλιφὲ ὅπερ σημαίνει διάδοχον· ἐννοεῖται διάδοχος τοῦ Μωάμεθ. Χαροῦν εἶναι τὸ κύριον ὄνομα αὐτοῦ τοῦ καλίφη καὶ ἡ λέξις ἐλ-ρέσιδ σημαίνει ὁ εὐφύης.

ἐμπορεύοντο διὰ ξηρᾶς μὲ τὸ Χορασᾶν καὶ μὲ τὸ Τίμππετ [Τέρμππετ]. Οἱ Ἀραβες εἶχον ἤδη ὑπηρετήσῃ τοὺς Ῥωμαίους ὡς ναύκληροι, καὶ ἦσαν πρὸς τοῦτοίς οἱ ὁδηγοὶ τῶν Πορτογάλλων, ὅτε αὐτοὶ ἀνεκάλυψαν τὴν πρὸ πολλοῦ ζητουμένην ὁδὸν φέρουσαν διὰ θαλάσσης εἰς τὰς Ἰνδίας.

Ἄς ἴδωμεν τώρα τί συνέβαινε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὡς πρὸς τὰς θαλασσίους ἐπιχειρήσεις, εἰς τὸ ἀρκτῶον καὶ εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Εὐρώπης.

Οἱ Σκανδινάβοι, ἤτοι λαοὶ τῆς Βαλτικῆς, τῆς Δανίας καὶ τῆς Νορβηγίας, ἀνεκάλυψαν τὴν Ἰρλανδίαν περὶ τὸ τέλος τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος, τὰς νήσους Φεροὲ κατὰ τὸ 861 ἀπὸ χριστοῦ, καὶ δέκα ἔτη μετέπειτα τὴν Ἰσλανδίαν, ὅθεν περὶ τὸ χιλιοστόν ἔτος, εἰς ναυτιπὸρος Ἰσλανδὸς συρόμενος ἀπὸ ὀρμῆν ἁνέμων, εὐρέθη εἰς τὰ παραθαλάσσια τοῦ Γρόελανδ, Πρασίνην γῆν, ὀνομασθεῖσαν οὕτως, ἐκ τοῦ ὅτι, καθ' ἣν ὥραν ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα, ἐστολίζετο μὲ λαμπρὰν χλόην καὶ μὲ ἄλσιν ἐκ τεύτλων. Νομίζεται ὅτι ὁ Ἰσλανδὸς Βίορν, ὅστις ὑπῆγεν εἰς τὴν Γροελανδίαν διὰ τὰς ζητήσεις τὸν πατέρα του, ἐπιστρέφων ἐκεῖθεν προσωρμίσθη εἰς τὰ παραθαλάσσια τοῦ Λάμπραδορ, ἢ μᾶλλον εἰς τὴν νῆσον Τέρρά-νόβα [νέα γῆ] τὴν ὁποίαν καὶ ὠνόμασε Βίνλανδ, ἥτοι τόπον οἴνου, διότι τρώντι εὖρεν ἐκεῖ ἄμπελον. Ἐκ τούτου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι πλεόν-τῶν τεσσάρων αἰῶνων πρὸ τῆς ἀνακάλυψως τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, οἱ Σκανδινάβοι εἶχον ἤδη σχέσεις μὲ αὐτὴν τὴν γωνίαν τοῦ νέου κόσμου.

Κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα, μεγάλη βιομηχανικὴ κίνησις ἀνεφαίνη εἰς τὸ ἀρκτοδυτικὸν μέρος τῆς Εὐρώπης. Τὸ Χαμβούργον ἤκμασε πρῶτον μετὰ ἓνα δέ καὶ ἡμισυν αἰῶνα αἱ ὕστερον ἀνεγερθεῖσαι πόλεις Λουμπέκα καὶ Κοπενάγη ἐσπευσαν νὰ μιμηθῶσι τὸ Χαμπούργον. Ἡ ἀνσεαντικὴ συμμαχία (1) ἔλαβε τότε σύστασιν, σκοπεύουσα τὸ ἐμπό-

(1) Ἡ λέξις Ἀνσεανικὴ παράγεται ἐκ τῆς Γερμανικῆς λέξεως,

φίον τῆς Βαλτικῆς καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ἑπακρον τῆς δόξης τῆς, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, ὅτε ἤρξατο ἡ Ὀλλανδία νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς αὐτὴν τὴν μεγαλοπρεπῆ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν.

Ἐν τούτοις περὶ τὴν αὐτὴν περίοδον, αἱ πόλεις τῆς Ἑνετίας, τῆς Ἀμάλας (Ἀμαλᾶς) καὶ τῆς Γένουας, αἵτινες εἶχον ἤδη καλοὺς ναυτικούς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ 5 αἰῶνος, ὑπερέτερουں τὰς ἄλλας πόλεις αὗς πρὸς τὸ ἐμπόριον μὲ τὴν Ἑν, κυρίως μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ὁποίαν εἶχον κυριεύσει οἱ σταυροφόροι τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12 αἰῶνος. Περὶ τὸ 1295 ἔτος, ὁ Μαρκόπουλος ἐπιστρέψας διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τὸ Καθαί, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Κίναν, ἀφ' οὗ διέτριψεν ἐκεῖ πλέον τῶν εἴκοσι ἐτῶν, παρὰ τῷ μεγάλῳ Χάνῃ τῶν Ταρτάρων, ἔφερεν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ἑνετίαν, τὰς πρώτας βετικὰς γνώσεις περὶ τῶν εὐρυχώρων ἐκείνων τόπων, τοὺς ὁποίους περιῆλθεν καὶ αἰχμαλωτισθεὶς ὕστερον, κατὰ τινα συμπλοκὴν μεταξὺ Ἑνετίας καὶ Γένουας, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ συνέταξε τὰς περὶ Κίνας πληροφορίας εἰς τὴν Γαλλικὴν φωνήν. Ὁ Μαρκόπουλος κατέστη ὁ περιφημότερος ὄλων τῶν περιηγητῶν καὶ, ὡς εἶπεν ὁ Μαλτερβούν, ὁ Χούμπολδ τοῦ 17 αἰῶνος.

Ἐν ὅλῳ τῷ διαστήματι τοῦ Μεσαιῶνος, καὶ ἕως περὶ τὸ τέλος τοῦ 15, τὸ ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης ἔμεινεν, ὅλοτε-λῶς σχεδόν, εἰς χεῖρας τῶν Ἰταλικῶν αὐτῶν πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀνσεατικῆς συμμαχίας. Περὶ τὸν αὐτὸν ὅμως καιρὸν ἓν ἄλλο ἔθνος ἐφέρετο πρὸς τὰς ἀνακαλύψεις καὶ πρὸς τὸ κράτος τῆς θαλάσσης.

Οἱ Πορτογάλλοι ἀποτεινάξαντες τὸν ζυγὸν τῶν Μαυριτανῶν, ἤτοι τῶν Ἀράβων ἐξωσθέντων ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν ἀφ'

Hans, Χάνη ἦτις σημαίνει ἔνωσιν, ἐξ οὗ καὶ ἀνσεατικὴ συμμαχία ὠνομάσθη ἢ ἔνωσις ἐμπορικῶν τινῶν πλῆθον διὰ θεσμοθεσιῶν καὶ ἀνσκατικαὶ πόλεις λέγονται αἱ δὲ ἐμπορικῶν βετῶν ἠνωμέναι πόλεις. Μετ.

ὧν ἔλαβον τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ναυτικῆς, ἐκυρίευσαν τὸ Σέουτ [Σέπτε] καὶ ἄλλα θαλάσσια μέρη τῆς Ἀφρικῆς παραλίας, ἀνεκάλυψαν πρῶτον τὰς Καναρίους νήσους, τὰς ὁποίας ναυτικοὶ τινες τῆς Γένουας καὶ τῆς Καταλωνίας, περὶ τὸ 1345 ἔτος, καὶ ὁ εὐγενὴς Νορμάνδος Ἰωάννης τοῦ Βενθεκουρτ περὶ τὸ 1402 εὗρον ἤδη, καὶ ὠνόμασαν εὐδαίμονας νήσους· ἔπειτα περὶ τὸ 1418 ἀνεκάλυψαν τὸ ἀκρωτήριο Βογρὰδὸρ, τὸ ὁποῖον παραλλάξαντες κατὰ τὸ 1435, ἔφθασαν εἰς τὸ λευκὸν ἀκρωτήριο, εἰς τὸ Ῥίο - δέλ οὔρο κατὰ τὸ 1440, εἰς τὰς νήσους Ἀργουῖν μετὰ δύο ἔτη, εἰς τὸ Πράσινον ἀκρωτήριο ὕστερον ἀπὸ τέσσαρα ἔτη· εἰς τὸ Σενεγάλ μετὰ ἓν ἔτος, εἰς τὰς Ἀζόρας νήσους κατὰ τὸ 1448, καὶ εἰς τὸ παράλιον τῆς Γουϊνέας κατὰ τὸ 1471, δηλαδή μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα, ἀφ' οὗ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Διέππε, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἐσχάτως ὁ Κύριος Ἑστανσελίνος, εἶχον καταστήσῃ ἐμπορεῖα εἰς τὸ αὐτὸ παραθαλάσσιον, καὶ ἰδίως εἰς τὸ χρυσοῦν ἀκρωτήριο. Τελευταῖον οἱ αὐτοὶ Πορτογάλλοι ἴδον τὸ Κογγὸ κατὰ τὸ 1484 καὶ τὸ ἀκρωτήριο τῶν καταιγίδων δηλ. τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς ἐλπίδος, κατὰ τὸ 1486. Ἡ τελευταία αὕτη ἀνακάλυψις, κατασχίσασα τὰς Ἰνδίας ἐφικτὰς εἰς τὴν Πορτογαλλίαν, ἦτον ἔργον τοῦ Βαρθολομαίου Δίαζ. Ἐνδεκα ἔτη ὕστερον, ὁ Βάσκο δὲ Γάμα κατῴρθωσε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ συμβεβηκότος τούτου, τόσον ἀξιολόγου, ὥστε ἔκτοτε ἀφείλεν ἀπὸ τὴν Ἑνετίαν τὸ σκῆπτρον τοῦ ἐμπορίου, τοῦ ὁποίου ἐπεκλήρωσεν ἔτι μᾶλλον τὴν πατρίδα του Γένουαν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, καθὼς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἀμερικῆς. Θλιβερὸν καὶ νέον παράδειγμα τῶν μεταβολῶν τῆς γῆς, παράδειγμα λιμπρότητος καὶ πτώσεων προστιθέμενον εἰς ὅσα ἐπαρουσίασαν ἄλλεπαλλήλως ἡ Σιδὼν, ἡ Καρχηδὼν, ἡ Πυλμύρα, ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ τινες μεγάλαι πόλεις, ἀκμάσασαι στιγμαιαίως καὶ περιπεσοῦσαι ὕστερον εἰς ἀτελεύτητον παρακμὴν!

[Revue Universelle]

Γ. Α.